

Приказана 08.09.2020			
Org. jed.	Broj	Ukupan	Broj stranica
	545/2		

CRNA GORA
AGENCIJA ZA ZAŠTITU LIČNIH PODATAKA
I SLOBODAN PRISTUP INFORMACIJAMA

ODSJEK ZA NADZOR

Broj: 05-19-5632-4/20

Datum: 07-09-2020

Na osnovu člana 50 stav 1 tačka 1 Zakona o zaštiti podataka o ličnosti ("Službeni list Crne Gore", br. 79/08, 70/09, 44/12 i 22/17), odredaba Zakona o inspekcijском nadzoru ("Službeni list Republike Crne Gore", broj 039/03, „Službeni list Crne Gore", br. 76/09, 57/11, 18/14, 11/15, 52/16) i odredaba Pravilnika o načinu vršenja nadzora u oblasti zaštite ličnih podataka, br.01-54-3403-2/18 od 16.05.2018., Agencija za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama izvršila je nadzor nad sprovođenjem zaštite ličnih podataka i sačinila

ZAPISNIK O NADZORU

Subjekt nadzora: Državna izborna komisija Crne Gore

Osnovni podaci o subjektu nadzora: državni organ

Odgovorno lice subjekta nadzora je: Aleksa Ivanović, Predsjednik komisije

Postupak nadzora započet je dana 25.08.2020. godine, sa početkom u 11 časova, u prostorijama Državne izborne komisije, adresa: ul. Novaka Miloševa br. 8 Podgorica

Nadzoru prisutni: Aleksa Ivanović, Predsjednik Državne izborne komisija i Vuko Perišić, rukovodilac Odsjeka za informaciono komunikacione tehnologije Skupštine Crne Gore

Postupak nadzora izvršili: Dragan Sekulić, glavni kontrolor i Mladen Prelević, kontrolor

Predmet nadzora

Postupanje po Inicijativi za pokretanje postupka nadzora br. 05-19-5632-1/20 od 19.08.2020. godine, upućene Agenciji od strane Centra za građansko obrazovanje (CGO), kojom se ukazuje na sumnje da se prilikom korišćenja softvera lica Vuka Perišića vrši neovlašćena obrada ličnih podataka za potrebe Državne izborne komisija (DIK).

U postupku nadzora je utvrđeno sljedeće činjenično stanje:

Državna izborna komisija Crne Gore ima status zakonskog korisnika, odnosno rukovaoca zbirke ličnih podataka "Evidencija birača koji su podržali liste za izbor odbornika - poslanika" i zbirke Birački spisak. Pravni osnov vođenja navedenih evidencije propisan je članom 32 st.1 t.8, čl.46 st.2 t.4. Zakona o izboru odbornika i poslanika i članu 20 st.1 Zakona o biračkom spisku ("Službeni list Crne Gore", br. 010/14 od 26.02.2014, 020/15 od 24.04.2015, 092/17 od 30.12.2017, 017/19 od 19.03.2019, 003/20 od 23.01.2020). Kategorija lica čiji se podaci obrađuju su svi birači koji su dali podršku izbornim listama za izbor odbornika – poslanika. Vrste podataka koje se obrađuju su: ime, prezime, datum rođenja, zanimanje, jedinstveni matični broj, registarski broj lične karte-pasoša, prebivalište birača. Rok čuvanja je pet godina od dana održavanja izbora. Rok korišćenja je do proglašenja konačnih rezultata izbora.

Predsjednik Državne izborne komisije Alekse Ivanović i rukovodilac Odsjeka za informaciono komunikacione tehnologije Skupštine Crne Gore Vuko Perišić, su izjavili da se koristio isti računarski program kao za predsjedničke izbore (uz potrebne modifikacije), koje je uradila skupštinska IT služba za potrebe Državne izborne komisije; da prilikom izrade programa, odnosno njegove modifikacije, nije korišćena baza podataka iz biračkog spiska, već je riječ o unapređenju parametra zbog brže pretrage i kontrole validnosti birača koji su podržali izborne liste putem programa MS Access. Nadalje ističu, da je od strane MUP-a dobijen CD sa izvodima iz centralnog biračkog spiska, koji službenik Državne izborne komisije, zadužen za informatičke poslove, unosi u server; da je ovlašćeno službeno lice DIK-a, zaduženo da izbriše sve podatke koji nijesu potrebni za kontrolu izbornih lista; da se CD čuva u sef, kojem pristup ima isključivo ovlašćeni službenik DIK-a; da se nakon proglašenja izbornih rezultata izvorni CD uništava. Lični podaci koji se odnose na prezime, ime i JMB ostaju na serveru i obrađuju (uparuju) se unošenjem matičnih brojeva sa dostavljenih lista podrške kroz aplikaciju MS Access. Tako formirana baza se čuva do proglašenja konačnih rezultata izbora, u cilju eventualnih primjedbi ili pokretanja postupaka građana za zloupotrebu potpisa. Ističu da je tehničkom greškom u Zapisniku sa 116. sjednice, navedeno da se radi o softverskom rješenju Vuka Perišića.

Uvidom u Zapisnik sa 116. sjednice Državne izborne komisije, održane 10.07.2020. godine (poslovne oznake broj 258/2), utvrđeno je da se u tački Ad-5 navodi: "Komisija je zaključila da se provjeravaju svi potpisi podrške izbornim listama. U slučaju da je tehnički neizvodljivo provjeriti sve podnesene potpise u zakonskom roku, provjeravaće se najmanje 5000 potpisa potpisa birača za podršku izornoj listi. Nakon toga, unosiće se i svi preostali potpisi podrške izbornim listama. Za provjeru potpisa koristiće se softversko rješenje Vuka Perišića, šefa Odsjeka za informaciono komunikacione tehnologije Skupštine Crne Gore. Perišić će koordinirati predstavnike Stručne Službe Skupštine koji će unositi podatke u aplikaciju i podnositi izvještaje o provjeri potpisa podrške izbornim listama".

S tim u vezi, nadzorom je utvrđeno da je dana 22.01.2018. godine, pod br. 00-32-5/18-175 sačinjen „Sporazum o stručno tehničkoj saradnji“ između Državne izborne komisije i Skupštine Crne Gore u kojem je navedeno da su strane potpisnice saglasne da Služba Skupštine Crne Gore pruža stručnu i tehničku pomoć Državnoj izornoj komisiji za sprovođenje izbora za Predsjednika Crne Gore raspisanih za 15. april 2018. godine na osnovu člana 17 Zakona o izboru odbornika i poslanika. Nadalje, dana 28.07.2020.godine, Predsjednik Državne izborne komisije Aleksa Ivanović i Generalni sekretar Skupštine Crne Gore Aleksandar Jovičević, potpisali su „Sporazum o stručno tehničkoj saradnji“, br. 325. Članom 1 Sporazuma se navodi sledeće: „U skladu sa članom 17 Zakona o izboru odbornika i poslanika ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 004/98 od 18.02.1998, 005/98 od 25.02.1998, 017/98 od 20.05.1998, 014/00 od 17.03.2000, 018/00 od 31.03.2000, Službeni list Savezne Republike Jugoslavije", br. 073/00 od 29.12.2000, 009/01 od 22.02.2001, 041/02 od 02.08.2002, 046/02 od 10.09.2002, 045/04 od 02.07.2004, 048/06 od 28.07.2006, 056/06 od 07.09.2006, Službeni list Crne Gore", br. 046/11 od 16.09.2011, 014/14 od 22.03.2014, 047/14 od 07.11.2014, 012/16 od 23.02.2016, 060/17 od 30.09.2017, 010/18 od 16.02.2018) kojim je, između ostalog, propisano da su državni organi, organi lokalne samouprave, drugi organi i organizacije dužni da pružaju stručnu i tehničku pomoć organima za sprovođenje izbora. Strane potpisnice saglasne su da Služba Skupštine Crne Gore pruža stručnu i tehničku pomoć Državnoj izornoj komisiji za sprovođenje parlamentarnih izbora raspisanih za 30. avgust 2020. godine.“

Prema navodima ovlašćenih lica u kancelarijama Državne izborne komisije, instaliran je server i 10 računara, međusobno povezanih u lokalnu računarsku mrežu, zatvorenog tipa, odnosno bez mogućnosti povezivanja na internet i drugu mrežu. Pristup ovim prostorijama imaju samo službenici Službe Skupštine koje je Državna izborna komisija, shodno gore navedenom Sporazumu, angažovala za sprovođenje kontrole potpisa (11

službenika sa kojima je potpisan ugovor o djelu), službenik Državne izborne komisije zadužen za informatičke poslove i članovi Državne izborne komisije. Hodnik iz kojeg se ulazi u navedene prostorije, pokriven je video nadzorom. Evidenciju prisustva službenika službe Skupštine vrši služba obezbjeđenja Državne izborne komisije.

Na zahtjev kontrolora dostavljeni su na uvid ugovori o djelu za 11 službenika Službe Skupštine CG, poslovne oznake: Ugovor o djelu br. 457, 457/1, 457/2, 457/3, 457/4, 457/5, 457/6, 457/7, 457/8, 457/9 i 457/10 od 13.08.2020. godine. Članom 1 ovih ugovora je propisano da su ugovori zaključeni na osnovu Sporazuma o stručno tehničkoj saradnji zaključenog između Državne izborne komisije i službe Skupštine Crne Gore broj 325 od 28.07.2020. godine; da su ugovorene strane saglasne da poslenici za naručioca obavljaju poslove vezano za koordiniranje, rad na aplikativnom rješenju, izvještavanje, unos podataka, kontrola i uparivanje (stav 2 ovog člana Ugovora). Članom 2 je propisano da se poslenik obavezuje da posao iz člana 1 ovog ugovora obavlja za potrebe Državne izborne komisije.

Postupak kontrole birača koji su podržali liste za izbor odbornika – poslanika je sledeći:

- 1.) Po prijemu predatih lista (potpisa podrške) ukoliko nije izvršena numeracija stranica od strane podnosioca liste, prije bilo koje druge radnje, vrši se numeracija svih stranica (ovo služi za eventualno kasnije lakše pronalaženje gdje se određeni potpis nalazi);
- 2.) Angažovanim službenicima Službe Skupštine - operaterima za provjeru, se dijele numerisane strane radi provjere. Operater, se loguje na računar, startuje aplikaciju, unosi broj strane i vrši provjeru na sledeći način: Operater unosi JMB sa liste i vrši provjeru: da li je lice u biračkom spisku i da li je već podržalo neku od prethodno kontrolisanih lista. Zavisno od provjere, sprovodi određenu akciju (Podržao (ako je sve ispravno), Greska_dupli (ako je lice već evidentirano da je podržalo neku od prethodno kontrolisanih lista), Greska_nije_u_BS (ako ga nema u biračkom spisku), Greska_potpis (ako nema potpisa), Greska_podaci (ako se neki od podataka na papiru ne poklapa sa podacima iz biračkog spiska);

U bazi podataka koja se formira na osnovu unijetih matičnih brojeva sa kontrolisanih lista podrške, pored imena, prezimena i jmb, upisuje se naziv liste, broj strane na kojoj se potpis nalazi i ime operatera koji je izvršio provjeru.

- 3.) Po završenoj obradi svih potpisa jedne izborne liste, podnosi se izvještaj Državnoj izbornoj komisiji; Vršiti se eksport validnih podataka (ispravnih potpisa podrške) i duplih potpisa podrške, radi postavljanja na web aplikaciji za građane.

Na zahtjev kontrolora izvršen je uvid u predmetnu aplikaciju i utvrđeno je da elektronska evidencija sadrži sledeće podatke: ime, prezime, jmb, naziv liste, broj strane na kojoj se potpis nalazi i ime operatera koji je izvršio provjeru.

Takođe, na zahtjev kontrolora dostavljeni su Izveštaji (11) od 05.08.2020. godine shodno Sporazumu o stručno tehničkoj saradnji između DIK-a i Službe Skupštine CG. Uvidom u Izveštaje utvrđuje se da je izvršena kontrola potpisa podrške za svaku izbornu listu pojedinačno; u napomeni se navodi: „*Kontrola potpisa podrške podrazumjevala samo ispravnost podatka i evidentiranje birača u dostavljenom biračkom spisku, ne ulazeći u vjerodostojnost potpisa birača*“ (za svaki izvještaj pojedinačno).

Na osnovu utvrđenog činjeničnog stanja u postupku nadzora konstatovano je sledeće:

- Članom 2 stav 1 Zakona o zaštiti podataka o ličnosti propisano je da se lični podaci moraju obrađivati na pošten i zakonit način, dok je u stavu 2 propisano da se lični podaci ne mogu obrađivati u većem obimu nego što je potrebno da bi se postigla svrha obrade niti na način koji nije u skladu sa njihovom namjenom. Saglasno članu 16 Zakona o zaštiti podataka o ličnosti rukovalac zbirke ličnih podataka može pojedine poslove u vezi sa obradom povjeriti obrađivaču ličnih podataka ugovorom, koji mora biti u pisanoj formi. Ugovorom se uređuju međusobna prava i obaveze rukovaoca zbirke ličnih podataka i obrađivača ličnih podataka, a naročito obaveza obrađivača da postupa po uputstvima rukovaoca zbirki ličnih podataka. Poslovi se mogu povjeriti samo obrađivaču ličnih podataka koji ispunjava uslove za sprovođenje tehničkih, kadrovskih i organizacionih mjera za zaštitu ličnih podataka, u skladu sa ovim zakonom. obrađivač ličnih podataka je obavezan da lične podatke nakon obrade uništi ili vrati rukovaocu zbirke ličnih podataka. Članom 32 Zakona o izboru odbornika i poslanika, između ostaloga, propisano je da se Državna izborna komisija stara o zakonitom sprovođenju izbora i jedinstvenoj primjeni odredaba ovog zakona, određuje način rukovanja i čuvanja izbornog materijala i obavlja i druge poslove utvrđene zakonom. Shodno članu 46 ovog Zakona Državnoj izornoj komisiji izborna lista dostavlja, pored ostale dokumentacije, spisak sa potpisima birača koji podržavaju izbornu listu (st.2 t.4 ovog člana Zakona). Državni organi, organi lokalne samouprave, drugi organi i organizacije dužni su da pružaju stručnu i tehničku pomoć organima za sprovođenje izbora i da im dostavljaju podatke potrebne za rad (čl.17 ovog Zakona).

Imajući u vidu prednje izložene propise, a na osnovu utvrđenog činjeničnog stanja konstatuje se da je softversko rješenje, (računarski program u MS Accessu) na

osnovu kog se vrši provjera birača koji su podržali izborne liste, što predstavlja svrhu obrade ličnih podataka, za potrebe Državne izborne komisije uradila Služba Skupštine Crne Gore na osnovu Sporazuma o stručno tehničkoj saradnji, br. 325 od 28.07.2020 godine, u skladu sa članom 17 Zakona o izboru odbornika i poslanika, a u smislu člana 16 Zakona o zaštiti podataka o ličnosti koji normira povjeravanje poslova u vezi sa obradom ličnih podataka iz djelokruga rukovaoca ličnih podataka (zakonskog korisnika). Naime, ovlašćeni službenici Službe Skupštine Crne Gore (operateri za uparivanje podataka) imaju status obrađivača ličnih podataka u smislu člana 9 st.1 t.5 Zakona o zaštiti podataka o ličnosti, kojoj je Državna izborna komisija povjerila da u njeno ime vrši poslove u vezi sa obradom ličnih podataka iz njenog djelokruga vezano za koordiniranje, rad na aplikativnom rješenju, izvještavanje, unos podataka, kontrolu i uparivanje birača koji su podržali izborne liste, na osnovu pisanih Ugovora shodno čl.16 st.1 i 2 Zakona o zaštiti podataka o ličnosti. Nadzorom je utvrđeno da subjekt nadzora nije vršio provjeru potpisa birača (kako je to navedeno u Zaključku sa 116 sjednice Državne izborne komisije), već se preko unosa matičnog broja birača vršila kontrola da li je lice u biračkom spisku i da li je već podržalo neku od prethodno kontrolisanih lista.

Takođe konstatuje se, na osnovu izjava ovlašćenih lica subjekta nadzora, da prilikom izrade softverskog programa (kreiran shodno Sporazumu o stručno tehničkoj saradnji", br. 00-32-5/18-175 od 22.01.2018. godine), kao i njegove modifikacije („Sporazum o stručno tehničkoj saradnji", br. 325 od 28.07.2020.godine) od strane 11 službenika Službe Skupštine nije korišćena baza podataka iz biračkog spiska.

- Na osnovu utvrđenog činjeničnog stanja (pretraga predmetne elektronske evidencije) konstatuje se da ista sadrži sljedeće podatke: ime, prezime, jmb, naziv liste, broj strane na kojoj se potpis nalazi i ime operatera koji je izvršio provjeru što je u skladu sa čl. 24 st. 1 i 3 Zakona o zaštiti podataka o ličnosti kojim su propisane tehničke, kadrovske i organizacione mjere zaštite ličnih podataka.

Nadzor je završen dana 25.08.2020. godine u 14 časova

Primjedbe, izjave, zahtjevi za izuzeće i druge relevantne činjenice i okolnosti :

Subjekt nadzora je upoznat sa sadržinom zapisnika i isti potpisuje.

Pravna pouka:

Subjekt nadzora može u roku od osam dana od dana prijema zapisnika, podnijeti prigovor Agenciji, shodno članu 68 stav 3 Zakona o zaštiti podataka o ličnosti.

(Ovaj zapisnik je sačinjen u tri istovjetna primjerka, od kojih se jedan primjerak predaje uz potpis odgovornom licu subjekta nadzora, odmah nakon njegovog sačinjavanja, a dva primjerka za potrebe Agencije.)

Zapisnik uručen dana: _____

Odgovorno lice subjekta nadzora:

Helena Ivanović

Za Agenciju:

Dragan Sekulić, glavni kontrolor

Mladen Prelević
Mladen Prelević, kontrolor